

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Obdo/18/2022
Identifikačné číslo spisu:	7710202761
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7710202761.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej, členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu: ZACHEM, a.s. Strážske, so sídlom v Michalovciach, Námestie osloboditeľov 70, IČO: 31 730 191, zastúpeného správcom konkurznej podstaty JUDr. Gabrielom Šoltésom, so sídlom v Humennom, Námestie Slobody 2, proti žalovanej: JUDr. Viere Kotvanovej, Notársky úrad, so sídlom v Holíči, Nám. sv. Martina 9, zastúpenej JUDr. Samuelom Baránikom, advokátom so sídlom v Bratislave, Podjavorinskej 7, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 22Cb/37/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/44/2019-556 zo 6. mája 2021 a uzneseníu Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/44/2019-563 z 21. mája 2021 takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovanej p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) svojím v poradí tretím rozsudkom č. k. 22Cb/37/2010-344 z 09. marca 2015 určil, že všetky právne úkony vykonané spoločnosťou ENERGY SK a. s., Námestie sv. Martina 9, 908 51 Holíč, IČO: 362 32718, ako likvidátora žalobcu, v mene žalobcu dňa 24.05.2006, ktoré sú zaznamenané v notárskej zápisnici spísanej notárkou JUDr. Vierou Kotvanovou, so sídlom Notárskeho úradu v Holíči, zo dňa 24.05.2006, sp. zn. N 78/2006, NZ 20212/2006, NCRI 20105/2006, a to žiadosť o spísanie notárskej zápisnice, žiadosť o prijatie peňazí do notárskej úschovy, vyhlásenie o účele zloženia peňazí do notárskej úschovy, vyhlásenia o osobe, ktorej majú byť zložené a prijaté peniaze vydané, vyhlásenie o vzdaní sa dispozičného práva nakladať so zloženými peniazmi, vyhlásenie o zaplatení zálohy na súdny poplatok a ďalšie náklady súvisiace so súdnou úschovou a právny úkon vyhlásenia notárky JUDr. Viery Kotvanovej o prijatí peňazí do notárskej úschovy, sú neplatné. Zároveň určil, že notárska zápisnica spísaná notárkou

JUDr. Vierou Kotvanovou, so sídlom Notárskeho úradu v Holíči, zo dňa 24.05.2006, sp. zn. N 78/2006, NZ 20212/2006, NCRI 20105/2006 je neplatná. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 3.890,87 eura, pozostávajúce z uhradených súdnych poplatkov o výške 431,44 eura, hotových výdavkov vo výške 3,97 eura a trov právneho zastúpenia v výške 3.455,46 eura.

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v súlade so zistenými okolnosťami prípadu dospel k záveru, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem, pretože môže v danom právnom vzťahu takýmto určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov, keďže sa vytvorí pevný základ pre právne vzťahy strán sporu. K uvedenému dospel s poukazom na to, že žalobca vystupoval, resp. vystupuje aj v ďalších súdnych konaniach, kde sa riešia, resp. riešili právne vzťahy (resp. jednotlivé nároky) k peňažným prostriedkom, ktoré vytvorili predmet notárskej úschovy N 78/2006. Vzhľadom na povahu, charakter a obsah vyhlásení obsiahnutých v notárskej zápisnici N 78/2006 je zrejmé, že počet sporov by v prípade žalobcu len narastal, a ten by musel vystupovať v pozícii či už žalobcu alebo žalovaného opätovne. Okresný súd viazaný názorom Krajského súdu v Košiciach, vysloveným v jeho rozhodnutiach č. k. 3Cob/53/2011-95 zo dňa 28.04.2011 a č. k. 3Cob/60/2013-250 zo dňa 30.01.2014, vychádzal z toho, že za žalobcu v danom prípade konal likvidátor, ktorý ním nebol, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie o zrušení žalobcu a jeho likvidácii bolo odvolacím súdom zrušené. Bolo povinnosťou žalovanej skúmať oprávnenosť likvidátora konať za žalobcu a nemožno súhlasiť, že žalovaná nenesie zodpovednosť za notársky úkon, pretože ak požadovaný úkon odporuje zákonu alebo iným všeobecne záväzným právnym predpisom, notár je povinný odmietnuť tento úkon vykonať (§ 36 ods. 1 Notárskeho poriadku). Podľa názoru súdu prvej inštancie bolo povinnosťou žalovanej v rámci jej činnosti, ako notára, vykonať také skúmanie ohľadne existencie oprávnenia spoločnosti ENERGY SK, a. s. vystupovať v mene žalobcu (teda, či uznesenie Okresného súdu Košice I č. k. 27Cb/263/2004-208 z 20.03.2006 nadobudlo právoplatnosť, resp. či opis uznesenia, ktorý bol žalovanej prípadne predložený, nebol opatrený falošnou doložkou právoplatnosti/vykonateľnosti) a za tým účelom bola povinná vykonať také úkony, ktoré v konkrétnom prípade možno od nej spravodlivo požadovať. Tým, že žalovaná neodmietla vykonať notársky úkon, ktorý odporuje zákonu alebo iným všeobecne záväzným právnym predpisom, zanedbala svoje povinnosti, čoho si musela byť aj vedomá. Podľa súdu prvej inštancie spoločnosť ENERGY SK, a. s., nebola oprávnená konať v mene žalobcu ako likvidátor, teda nemohla prejavíť vôľu žalobcu, tak ako je zachytená v notárskej zápisnici N 78/2006 a preto je takýto úkon neplatný podľa § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka. Jedná sa o absolútnu neplatnosť, ktorá pôsobí zo zákona a od počiatku, takže subjektívne občianskoprávne práva a povinnosti z takéhoto právneho úkonu vôbec nevzniknú, pričom nie je rozhodné, či účastníci úkonu o dôvode ich neplatnosti vedeli. Absolútnu neplatnosť musí súd skúmať z úradnej povinnosti. Pokiaľ ide o pasívnu legitimáciu v konaní, súd mal za to, že je u žalovanej daná vzhľadom k tomu, že na základe žiadateľa vzniká medzi zložiteľom a notárom právny vzťah upravený v zápisnici o úschove, ktorého zákonná úprava je obsiahnutá v § 747 až § 753 Občianskeho zákonníka a ustanovenia § 65 až 73 Notárskeho poriadku sú osobitnou úpravou vo vzťahu k všeobecnej úprave Občianskeho zákonníka. Zmluva o úschove je dvojstranným právnym úkonom, kde na jednej strane vystupuje zložiteľ a na druhej strane uschovávateľ. Notárovi vzniká oprávnenie disponovať predmetom úschovy a zároveň povinnosť postupovať podľa pokynov zložiteľa. Notár po prijatí peňazí zodpovedá aj za prípadný vznik škody. Žalobca preukázal, že z už uvedených dôvodov má naliehavý právny záujem aj na určení neplatnosti jednotlivých úkonov bližšie špecifikovaných vo výroku rozsudku, keďže tie sú uvedené a opísané v samotnej notárskej zápisnici. Zároveň vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom platí, že tieto by predmetnú notársku zápisnicu (jej obsah) bez ďalšieho museli považovať za pravdivú (prípadne záväznú) podľa § 134 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“), a to aj vo vzťahu k iným, ako súdnym konaniam (§ 24 zákona č. 563/2009 Z. z.). V takomto prípade by potom bolo na žalobcovi, aby niesol dôkazné bremeno opaku. Výslovením neplatnosti týchto úkonov, resp. samotnej notárskej zápisnice (verejnej listiny) ju tak nemožno považovať za verejnú listinu a spájať s ňou zákonom ukladané, resp. predvídané právne následky. Súd prvej inštancie neprisvedčil argumentácii žalovanej, že v posudzovanom prípade nejde o právny úkon podľa § 34 Občianskeho zákonníka, keďže právny úkon je prejav vôle, pričom z obsahu predmetnej notárskej zápisnice jednoznačne vyplýva prejav vôle subjektu práva, a to žiadosť o spísanie notárskej zápisnice, žiadosť o prijatie peňazí do notárskej úschovy, vyhlásenie o účele zloženia peňazí do

notárskej úschovy, vyhlásenie o osobe, ktorej majú byť zložené a prijaté peniaze vydané, vyhlásenie o vzdaní sa dispozičného práva nakladať so zloženými peniazmi, vyhlásenie o zaplatení zálohy na súdny poplatok a ďalšie náklady súvisiace so súdnou úschovou a vyhlásenie notárky o prijatí peňazí do notárskej úschovy. V opačnom prípade by totiž nešlo vôbec o právny úkon, čím by sa poprela samotná notárska zápisnica ako je definovaná v ustanovení § 3 Notárskeho poriadku. Vzhľadom k uvedenému súd žalobe vyhovel a o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na základe žalovanou podaného odvolania rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil rozsudkom č. k. 3Cob/78/2015-421 z 25. augusta 2016 vo výrokoch, ktorým súd určil, že všetky právne úkony vykonané spoločnosťou ENERGY SK, a. s., ako likvidátora žalobcu, v mene žalobcu dňa 24.05.2006, ktoré sú zaznamenané v notárskej zápisnici spisanej notárkou JUDr. Vierou Kotvanovou, so sídlom Notárskeho úradu v Holíči, zo dňa 24.05.2006, sp. zn. N 78/2006, NZ 20212/2006, NCRI 20105/2006 sú neplatné (prvý výrok napadnutého rozsudku). Krajský súd zmenil napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým súd určil, že notárska zápisnica spísaná notárkou JUDr. Vierou Kotvanovou, so sídlom Notárskeho úradu v Holíči, zo dňa 24.05.2006, sp. zn. N 78/2006, NZ 20212/2006, NCRI 20105/2006 je neplatná a žalobu v tejto časti zamietol (druhý výrok napadnutého rozsudku). Zároveň zmenil aj výrok o náhrade trov konania a priznal žalobcovi jednu tretinu trov konania (tretí výrok napadnutého rozsudku).

4. Odvolací súd mal v konaní za nepochybne preukázané, že žalobca je aktívne legitimovaný na podanie tejto žaloby o určenie neplatnosti právnych úkonov, pretože do úschovy boli uložené jeho peniaze za účelom splnenia záväzku a ukladala ich osoba, ktorá preukázateľne nebola na to oprávnená a konala neoprávnené ako likvidátor žalobcu - obchodná spoločnosť ENERGY SK, a.s. K pasívnej legitimácii žalovanej notárky odvolací súd uviedol, že aj táto pasívna legitimácia bola preukázaná, pretože na základe žiadosti zložiteľa vznikol medzi zložiteľom a notárom právny vzťah upravený v § 65 - § 73 Notárskeho poriadku a § 747 a nasledujúcich Obchodného zákonníka. Odvolací súd uviedol, že zložiteľ, ktorý na zloženie peňazí do notárskej úschovy v mene žalobcu nebol oprávnený, zanikol výmazom z obchodného registra a preto bolo povinnosťou žalovanej ako notárky pri náležitej odbornej starostlivosti zisťovať, či tento zložiteľ je na takýto právny úkon oprávnený. Ďalej odvolací súd uviedol, že žalobca preukázal, že má naliehavý právny záujem na predmetnej určovacej žalobe, pretože bez rozhodnutia o tejto žalobe by bolo jeho postavenie neisté, pretože bolo nakladané s jeho pohľadávkou osobami, ktoré na to neboli oprávnené. Jeho pohľadávka nebola zúčtovaná, čo by malo vážne dôsledky pre žalobcu ako daňovníka, ktorý by musel preukazovať opak. Za situácie, že žalobcovi nie je známe, kde sa nachádzajú zložené peniaze, a navyše vedie súdny spor s týmito osobami, ktoré neboli oprávnené konať v mene žalobcu, prichádza do úvahy dôvodnosť vyslovenia neplatnosti jednotlivých právnych úkonov, ktoré vykonali neoprávnené osoby v mene žalobcu.

5. Proti tomuto v poradí tretiemu odvolaciemu rozhodnutiu Krajského súdu v Košiciach v tomto spore podala dovolanie žalovaná. O tomto dovolaní žalovanej rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd uznesením č. k. 4Obdo/7/2018-482 zo dňa 28. februára 2019 tak, že zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/78/2015-421 zo dňa 25. augusta 2016 a vec vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie a zrušil aj uznesenie Okresného súdu Michalovce č. k. 22Cb/37/2010-440 zo dňa 20. januára 2017, ktorým súd prvej inštancie rozhodol, že žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 1.587,23 eura.

6. V zrušujúcom uznesení dovolacieho súdu č. k. 4Obdo/7/2018-482 zo dňa 28. februára 2019 dovolací súd dospel k záveru, že považuje za prípustné a dôvodné dovolanie žalovanej. Uviedol, že odvolací súd sa v napadnutom (v poradí treťom svojom rozhodnutí) nezaoberal dostatočne odvolacími námietkami žalovanej o tom, či je preukázaný naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanej určovacej žalobe a nevysporiadal sa s rozhodnutím Okresného súdu Skalica v obdobnom spore, na ktorý žalovaná v odvolaní poukazovala. Odvolací súd potvrdil v poradí tretí rozsudok súdu prvej inštancie bez toho, aby dal zásadné vysvetlenie dôvodov svojho rozhodnutia. Dovolací súd k samotnému dovolaniu a rozhodnutiu súdov - prvoinštančného aj odvolacieho súdu uviedol, že odvolací súd pri rozhodovaní dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu toho, či je na strane žalobcu preukázaný naliehavý právny

záujem na predmetnej určovacej žalobe. Dovolací súd uviedol, že sa stotožnil s argumentáciou žalovanej uvedenej v dovolaní v tom, že „posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností, pričom nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu (uvedené závery napokon vyplývajú aj zo žalovanou uvedenej judikatúry dovolacieho súdu). Pre prijatie kladného záveru o existencii naliehavého právneho záujmu je nevyhnutné jeho preukázanie, a to v čase rozhodovania súdu. Jednotlivé svoje konštatovania však sudy nižších inštancií nepodporili konkrétnymi žalobcom preukázanými skutočnosťami, čo zo samotných odôvodnení rozhodnutí vydaných v predmetnej veci priamo vyplýva. Z obsahu rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, preto možno dôvodiť, že naliehavý právny záujem len prezumovali, v dôsledku čoho následne vyvodili nesprávny záver, že naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný. Samotné prezumovanie naliehavého právneho záujmu namiesto jeho náležitého preukázania však vo svojej podstate, vo vzťahu k právnemu posúdeniu existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, predstavuje odklon od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu (napr. uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/13/2010). Vzhľadom k uvedenému mal dovolací súd za to, že bola naplnená podmienka prípustnosti dovolania žalovanej podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP“. Dovolací súd preto uzavrel, že právny záver v otázke preukázania naliehavého právneho záujmu na tejto určovacej žalobe nebol správne posúdený odvolacím súdom v napadnutom rozsudku č. k. 3Cob/78/2015-421 z 25. augusta 2016, pretože „medzi stranami sporu musí existovať aktuálny stav objektívnej neistoty, ktorý je ohrozením právneho postavenia žalobcu a nemožno ho odstrániť iným právnym prostriedkom a zároveň platí, že je to práve žalobca, ktorý je povinný preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Konkrétne okolnosti danej veci podľa názoru dovolacieho súdu odôvodňujú záver o nepreukázaní existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení neplatnosti uvedených právnych úkonov“. Preto dovolací súd dospel k záveru, že dovolacie konanie a odvolacie konanie záviselo od posúdenia existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a následne od vyriešenia otázky pasívnej legitímácie žalovanej a posúdenia absolútnej neplatnosti úkonu podľa § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka. Táto právna otázka je rozhodujúca a kľúčová pre rozhodnutie vo veci samej.

7. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 3Cob/44/2019-556 zo 6. mája 2021 (v poradí štvrtým) bez nariadenia pojednávania napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 22Cb/37/2010-344 zo dňa 9. marca 2015 zmenil tak, že prvým výrokom zamietol žalobu o určenie, že všetky právne úkony vykonané spoločnosťou ENERGY SK a.s., Námestie Sv. Martina 9, 908 51 Holíč, Slovenská republika, IČO: 36 232 718, ako likvidátora žalobcu, v mene žalobcu dňa 24.5.2006, ktoré sú zaznamenané v notárskej zápisnici spísanej notárkou JUDr. Vierou Kotvanovou, so sídlom Notárskeho úradu v Holíči, zo dňa 24.5.2006, sp. zn.: N 78/2006, NZ 20212/2006, NCRI 20105/2006 a to žiadosť o spísanie notárskej zápisnice, žiadosť o prijatie peňazí do notárskej úschovy, vyhlásenie o účele zloženia peňazí do notárskej úschovy, vyhlásenie o osobe, ktorej majú byť zložené a prijaté peniaze vydané, vyhlásenie o vzdaní sa dispozičného práva nakladať so zloženými peniazmi, vyhlásenie o zaplatení zálohy na súdny poplatok a ďalšie náklady súvisiace so súdnou úschovou a právny úkon vyhlásenia notárky JUDr. Viery Kotvanovej o prijatí peňazí do notárskej úschovy sú neplatné. Zamietol žalobu o určenie, že notárska zápisnica spísaná notárkou JUDr. Vierou Kotvanovou, so sídlom Notárskeho úradu v Holíči, zo dňa 24.5.2006, sp. zn. N 78/2006, NZ 20212/2006, NCRI 20105/2006 je neplatná a žalovanej priznal proti žalobcovi náhradu trov prvoinštančného konania v celom rozsahu. Druhým výrokom žalovanej priznal proti žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

8. Odvolací súd sa riadil právnymi závermi vyslovenými dovolacím súdom v rozhodnutí č. k. 4Obdo/7/2018-482 zo dňa 28. februára 2019 spočívajúcich v tom, že rozhodujúcou kľúčovou otázkou pre rozhodnutie vo veci samej je posúdenie existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a následne vyriešenie otázky pasívnej legitímácie žalovanej a posúdenie absolútnej neplatnosti úkonu podľa § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že nakoľko ide o právne posúdenie už použitých zákonných ustanovení v tomto konaní o naliehavosti právneho záujmu v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p., účinného v čase vydania napadnutého rozsudku Okresného súdu Michalovce č. k. 22Cb/37/2010-344 zo dňa 3. marca 2015, odvolanie žalovanej prejednal podľa § 379 - § 385 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

9. Mal za to, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, avšak zo zistených skutočností dospel k nesprávnemu právnemu záveru o tom, že je daný naliehavý právny záujem na požadovanej určovacej žalobe. Uviedol, že pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie napadnutým rozsudkom dňa 9. marca 2015 a aj podľa ustanovenia § 137 písm. c) Civilného sporového poriadku o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, musí skúmať, či navrhovaný petit určovacej žaloby môže dosiahnuť odstránenie spornosti vzťahov medzi žalobcom a žalovanou a musí skúmať, či by sa postavenie žalobcu po vyhovení navrhovanej určovacej žaloby zlepšilo, alebo nie. Podľa neho v tomto konaní nebolo sporné to, že žalobca týmto konaním chce dosiahnuť to, aby mu boli vrátené peňažné prostriedky, ktoré v mene žalobcu zložil do notárskej úschovy u žalovanej ako notárky domnelý neprávoplatne ustanovený likvidátor žalobcu - obchodná spoločnosť ENERGY SK, a.s., so sídlom Nám. Sv. Martina 9, 908 51 Holíč, IČO: 36 232 718 zapísaná v obchodnom registri vedeného Okresným súdom Trnava. Odvolací súd dospel k záveru, že určenie toho, že všetky úkony, ktoré boli vykonané spoločnosťou ENERGY SK, a.s. v mene žalobcu a boli zachytené v notárskej zápisnici, ktoré spísala žalovaná ako notárka dňa 24.5.2006 nemôže vyriešiť spornosť vzťahov medzi žalobcom a žalovanou, pretože žalovaná pri spisovaní tejto notárskej zápisnice vystupovala ako notárka podľa § 3 ods. 1 písm. c) Notárskeho poriadku vo veciach notárskych úschov a podľa § 3 ods. 1 písm. a) Notárskeho poriadku o spisovaní a vydávaní listín o právnych úkonoch, a to vo vzťahu k žalobcovi, v mene ktorého osvedčila prijatie peňazí do notárskej úschovy. Takéto určenie neplatnosti právnych úkonov zachytených v predmetnej notárskej zápisnici, by žalobcovi nevrátilo peňažné prostriedky v rozsahu 12.833.079,00 Sk, ktoré boli zložené do notárskej úschovy a následne boli vydané z tejto notárskej úschovy. Neodstránilo by to ani sporé vzťahy medzi žalobcom a osobami, ktoré konali v mene žalobcu, a to Ing. Milan Špak, Ing. Viliam Staník ako štatutárni zástupcovia spoločnosti ENERGY SK, a.s., Holíč. Odvolací súd zistil, že žalobca svoj naliehavý právny záujem na tejto určovacej žalobe odvodzuje od toho, že jeho práva sú ohrozené, jeho právne postavenie je neisté a žalobcovi hrozí vznik ujmy. Žalobca však vôbec neuviedol ako tieto jeho tvrdené ohrozené práva sa vyriešia predmetnou žalobou, alebo aký základ dajú pre jeho postavenie do budúcnosti ohľadom predmetného vydania peňažných prostriedkov z notárskej úschovy a ako by mohlo toto určenie práva odstrániť tvrdý vznik škody žalobcu a voči komu. Žalobca neuviedol aká škoda mu vznikla a neuviedol ani akú žalobu a voči komu v budúcnosti mieni podať, či o vrátenie peňažných prostriedkov, či o náhradu škody, či o vydanie bezdôvodného obohatenia.

10. Ohľadne posúdenia naliehavého právneho záujmu a pasívnej legitimácie žalovanej ako notárky konštatoval, že žalovaná nebola pri spisovaní predmetnej notárskej zápisnice dňa 24.5.2006 účastníčkou právneho úkonu, ktorý spisovala, preto žalovaná nemôže byť vecne pasívne legitimovaná v tomto konaní o určení neplatnosti právnych úkonov zaznamenaných v predmetnej notárskej zápisnici. Odvolací súd poukázal na to, že notár je pri výkone svojej činnosti orgánom verejnej moci, pretože podľa § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku vykonávanie notárskej činnosti je výkonom verejnej moci. Aj keď sa Notársky poriadok s účinnosťou od 1.9.2009, teda po spísaní predmetnej notárskej zápisnice dňa 24.5.2006 zmenil a doplnil Zákon č. 323/1992 Z.z. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok), neznamena to, že aj pred účinnosťou tohto § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku, teda pred 1.9.2009 nevykonával notár verejnú moc v zmysle Notárskeho poriadku pri prijímaní peňazí do notárskej úschovy a pri ich vydaní z notárskej úschovy. Preto, ak notár vykonáva notársku činnosť ako orgán verejnej moci, nenesie osobnú zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone tejto verejnej moci a preto ani nemôže byť vecne pasívne legitimovaný v tomto konaní o určení neplatnosti právneho úkonu, ktorý vykonala žalovaná v mene žalobcu vo vyhlásení v predmetnej notárskej zápisnici 24.5.2006. V tejto súvislosti bolo poukázané na právne závery súdu prvej inštancie v rámci tohto konania, ktorý vo svojom poradí prvom rozsudku vo veci č. k. 22Cb/37/2010-70 zo dňa 15. októbra 2010, v ktorom uviedol, že z výpovede štatutárneho zástupcu žalobcu na pojednávaní dňa 12.4.2010 vyplynulo, že štatutárny zástupca nevie uviesť, či predmetné peňažné prostriedky zložené u žalovanej sú peniazmi žalobcu a či žalobca je vlastníkom týchto peňazí, pretože žalobca nedisponuje príslušnou evidenciou, z ktorej by bolo možné jednoznačne uviesť, že žalobca je vlastníkom týchto peňazí. Správne preto súd prvej inštancie vyvodil z tohto záver, že nie je naliehavý právny záujem na tejto určovacej žalobe vo vzťahu k žalovanej

notárke, ak sám žalobca nevie uviesť, či ide o peniaze žalobcu a ako táto určovacia žaloba voči notárke, zlepši postavenie žalobcu pri navrátení týchto peňažných prostriedkov žalobcovi. Taktiež bolo poukázané na závery Okresného súdu Skalica, sp. zn. 3Cb/101/2008, ktorý riešil totožnú vec medzi žalobcom a žalovanou o určenie, že právny úkon zloženia peňazí v inej výške a na základe inej notárskej zápisnice, avšak s tým istým skutkovým základom a s tými istými stranami právneho úkonu, posúdil ako právny úkon, na určenie neplatnosti ktorého nie je naliehavý právny záujem a nie je preukázaná vecná pasívna legitímácia žalovanej ako notárky. Konkrétne Krajský súd v Trnave aj ostatné súdy otázku pasívnej legitímácie žalovanej v konaní a naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení vyriešili tak, že nie je daný naliehavý právny záujem ani vecná pasívna legitímácia žalovanej v tomto konaní o určenie neplatnosti právnych úkonov, pretože žalobca nepreukázal v čom spočíva jeho pretrvávajúca právna neistota a ako môže byť tretími osobami zneužitá predmetná notárska zápisnica osvedčujúca „iba“ už realizované zloženie a prijatie peňažných prostriedkov do notárskej úschovy a ako by prípadné vyhovie žalobe mohlo bez potreby ďalšieho súdneho sporu zmeniť postavenie žalobcu vo vzťahu k jeho predpokladanému zámeru domôcť sa zložených finančných prostriedkov, či náhrady škody. Ďalej súdy uviedli, že notárska zápisnica nie je právnym úkonom a konanie o určenie neplatnosti nie je konaním o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je v zmysle § 80 písm. c) O.s.p., a preto žaloba nemôže byť úspešná.

11. Odvolací súd v otázke posúdenia, či predmetná notárska zápisnica je právnym úkonom dospel k záveru, že notárska zápisnica nie je právnym úkonom podľa Notárskeho poriadku ani podľa Občianskeho zákonníka, preto sa žalobca nemohol domáhať v súdnom konaní určenia neplatnosti notárskej zápisnice ako notárskeho úkonu. Vzhľadom na vyššie uvedené mal za to, že neboli splnené podmienky ani pre potvrdenie ani pre zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým vyhovel žalobe a určil, že všetky právne úkony zaznamenané v notárskej zápisnici spísanej žalovanou ako notárkou dňa 24.5.2006 sú neplatné a taktiež určenie, že samotná notárska zápisnica je neplatná, preto podľa § 388 CSP zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, že zamietol žalobu, v ktorej súd prvej inštancie vyhovel v napadnutom rozsudku v I. a II. výroku o určenie, že všetky právne úkony zaznamenané v notárskej zápisnici sú neplatné a v určení, že samotná notárska zápisnica je neplatná tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol.

12. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie voči všetkým výrokom, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. e/ CSP, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, z § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „CSP“), že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a zároveň z ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ aj c/ CSP, navrhujúc dovolaciemu súdu, aby tomuto dovolaniu v celom rozsahu vyhovel. Dovolanie podal aj proti uzneseniu odvolacieho súdu č. k. 3Cob/44/2019-563 z 21. mája 2021, ktorým žalovanej priznal proti žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 4Obdo/7/2018 (č. k. 4Obdo/7/2018-482 zo dňa 28. februára 2019).

13. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 420 písm. e/ CSP, dovolateľ tento dovolací dôvod nijakým spôsobom nešpecifikoval, neuviedol žiadne skutočnosti odôvodňujúceho jeho uplatnenie.

14. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, podľa dovolateľa k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu došlo tým, že odvolací súd sa opomenul vysporiadať s uplatnením § 16 ods. 1 Notárskeho poriadku, podľa ktorého „notár vykonáva svoju činnosť vlastným menom a na vlastnú zodpovednosť“, na ktoré v rámci odvolania bolo poukázané a z toho dôvodu považuje napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné. Ďalšia jeho námietka sa týka nezohľadnenia rozdielnosti právnej úpravy pri vykonávaní notárskej činnosti podľa § 3 ods. 1 písm. c/ o notárskych úschovách argumentujúc tým, že na vznik spornej notárskej úschovy bolo nevyhnutné aktívne konanie a aktívny prejav vôle žalovanej, smerujúci k vzniku a zániku práv a povinností na strane žalovanej a na strane zložiteľa. Odôvodnenie odvolacieho súdu v bode 23. jeho rozhodnutia označil za neakceptovateľné v tom zmysle, že odvolacím súdom bolo poukázané na rozhodnutie, ktoré bolo v dôsledku podania odvolania žalobcu zrušené. Nestotožnil sa ani

so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v konaní.

15. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP žalobca dôvodil nasledovným:

a/ podľa dovolateľa k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu došlo nesprávnym postupom odvolacieho súdu tým, že v bode 23. svojho odôvodnenia (poznámka dovolacieho súdu - správne bod 22.) dospel k právnemu názoru, že žalovaná nie je pasívne vecne legítimovaná v tomto konaní o určenie neplatnosti právnych úkonov zaznamenaných v predmetnej notárskej zápisnici, keďže podľa odvolacieho súdu nebola pri spisovaní danej notárskej zápisnice dňa 24.5.2006 účastníčkou právneho úkonu, ktorý spisovala a zároveň konštatujú, že notár ako orgán verejnej moci nenesie osobnú zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone tejto verejnej moci (§ 4 ods. 4 Notárskeho poriadku). V tejto spojitosti namietol aj aplikáciu daného ustanovenia, nakoľko predmetné ustanovenie v rozhodnom čase vôbec neexistovalo (princíp zákazu retroaktivity),

b/ v súvislosti s bodom 23. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (správne bod 22.) namieta nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu ak poukazoval na aplikovanie zodpovednosti žalovanej za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci,

c/ ohľadne naliehavého právneho záujmu konšatoval, že v zmysle právnej úpravy a príslušnej judikatúry naliehavý právny záujem je daný nielen vtedy, pokiaľ ide o preventívny charakter iba medzi účastníkmi úkonu a sporovými stranami, ale aj vtedy ak súdom vyslovené autoritatívne určenie vytvára právny základ a právnú istotu pre žalobcu aj vo vzťahu k iným osobám, ktoré nie sú sporovými stranami v tomto súdnom konaní. Dovolateľ je toho názoru, že v rámci toho konania riadne osvedčil existenciu naliehavého právneho záujmu, keďže notárska zápisnica, ktorá je verejnou listinou, môže kedykoľvek ktorákoľvek osoba zneužiť na úkor našej spoločnosti. Zároveň bolo z jeho strany upozornené na to, že žalovaná aj po vedomosti ich jeho námietok, vykonala ďalšie právne úkony, na základe ktorých boli vydané peniaze zložené do notárskej úschovy na účet neznámej osoby.

16. Zároveň žalobca uviedol, že odvolací súd vo výrokoch, ktorými priznal žalovanej náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 4Obdo/7/2018, rozhodol nesprávne. Podľa neho odvolací súd opomenul zohľadniť jeho procesný úspech v základnej časti toho konania.

17. V závere dovolania dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje právne posúdenie veci samej, je nepresvedčivé a nepreskúmateľné, čím dovolateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom a boli porušené jeho ústavné práva na súdnu ochranu.

18. K dovolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná, ktorá považuje žalobcom podané dovolanie v celom rozsahu za nedôvodné. Podľa nej posúdenie vecnej legitímácie a existencie, či neexistencie naliehavého právneho záujmu na žalobe je vecou právneho posúdenia, preto nemôže ísť o dovolací dôvod podľa § 420 CSP. Ďalej bolo konštatované, že z dôvodu absencie špecifikácie právnej otázky, nie je možné uvažovať ani o prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ či c/ CSP. Preto navrhla dovolaciemu súdu dovolanie žalobcu ako nedôvodné odmietnuť, a zároveň požiadala o priznanie náhrady trov dovolacieho konania.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

20. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosť tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie

prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

21. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

22. Podľa § 420 písm. e/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

23. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo, alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.

26. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

27. Podľa ustanovenia § 440 CSP, dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

28. Keďže dovolateľ v rámci vyvodzovania prípustnosti dovolania z § 420 písm. e/ CSP daný dovolací dôvod žiadnym spôsobom nešpecifikoval, dovolací súd sa ním ani nezaoberal.

29. Dovolateľ v dovolaní ako dôvod, z ktorého vyvodzuje jeho prípustnosť, uvádza ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, pričom túto vadu videl v nasledovnom:

a/ v odôvodnení bodu 23. napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (poznámka dovolacieho súdu - správne bod 22.). Podľa neho odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru, ak mal za to, že v danom prípade nebol preukázaný naliehavý právny záujem, a že žalovaná nie je pasívne vecne legitimovaná v tomto konaní. Celkovo vyjadril nesúhlas s odôvodnením odvolacieho súdu ohľadne otázky naliehavého právneho záujmu a otázky pasívnej vecnej legitimácie žalovanej,

b/ že odvolací súd sa opomenul vysporiadať s uplatnením § 16 ods. 1 Notárskeho poriadku, podľa ktorého „notár vykonáva svoju činnosť vlastným menom a na vlastnú zodpovednosť“, na ktoré v rámci odvolania bolo poukázané a z toho dôvodu považuje napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné,

c/ ďalšia jeho námietka sa týka nezohľadnenia rozdielnosti právnej úpravy pri vykonávaní notárskej činnosti podľa § 3 ods. 1 písm. c/ o notárskych úschovách argumentujúc tým, že na vznik spornej notárskej úschovy bolo nevyhnutné aktívne konanie a aktívny prejav vôle žalovanej, smerujúci k vzniku a zániku práv a povinností na strane žalovanej a na strane zložiteľa. Nestotožnil sa ani so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovanej v konaní,

d/ poukazovanie na závery zrušeného rozhodnutia súdu prvej inštancie (č. k. 22Cb/37/2010-70 zo dňa 15. októbra 2010).

30. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP možno zahrnúť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (nielen na uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky odvolateľa zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom, pričom k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu nedochádza len úplnou absenciou odôvodnenia, ale aj jeho nedostatočnosťou alebo nezrozumiteľnosťou či svojvoľnosťou - vid' napr. II. ÚS 419/2021), na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). V súvislostiach vymedzenia prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je kľúčovým pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle judikatúry ústavného súdu však iný pojem ako procesný postup, a to „právo na spravodlivý proces“ so všetkými jeho obsahovými atribútmi a garanciami v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu. Všeobecné súdy teda pri výklade a aplikácii aj procesných právnych noriem musia uprednostniť vždy ten z rôznych do úvahy prichádzajúcich výkladov, ktorý je priaznivejší, ústretovejší a zabezpečujúci plnohodnotnejšiu realizáciu práv pre stranu sporu. Jednotlivec sa totiž obracia na súd s požiadavkou o poskytnutie súdnej ochrany jeho ohrozenému alebo porušenému právu s dôverou, že táto ochrana bude poskytnutá spravodlivo a v súlade s právnym poriadkom vrátane európskej úrovne štandardov ochrany ľudských práv (II. ÚS 419/2021). Pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP v zmysle vyššie uvedenej aktuálnej judikatúry ústavného súdu možno rozumieť faktickú činnosť alebo nečinnosť súdu, procedúru prejednania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúcu strane sporu plnohodnotnú realizáciu jej procesných oprávnení, mariacu možnosť jej aktívnej účasti na konaní, ale aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť, nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Nemožno totiž oddeľovať procesný postup súdu a rozhodnutie, ktoré je jeho sumárom a výsledkom, pretože celý faktický procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

31. Vo vzťahu k namietanej nepreskúmateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatok ich odôvodnenia, dovolací súd pripomína, že štruktúra práva na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je rámcovo upravená v § 220 ods. 2 CSP, pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 378 ods. 1 CSP). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii, obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle § 393 CSP. V nadväznosti na uvedené dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv odvolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Tak isto odvolací súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom skúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

32. V danom prípade tomu tak aj bolo. Odvolací súd sa v tomto predmetnom odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3Cob/44/2019 riadil právnymi závermi, ktoré vyslovil dovolací súd už vo svojom skoršom rozhodnutí č.k. 4Obdo/7/2018-482 zo dňa 28. februára 2019, ktorý vyslovene uviedol, že rozhodujúcou, kľúčovou otázkou pre rozhodnutie vo veci samej je posúdenie predovšetkým existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a následne vyriešenie otázky pasívnej legitímácie žalovanej a posúdenie absolútnej neplatnosti úkonu podľa § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd sa predmetnými právnymi otázkami aj zaoberal čo vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia konkrétne z bodov 18. až 27. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovoláciu námietku spočívajúcu v opomenutí vysporiadať sa s § 16 ods. 1 Notárskeho poriadku považuje za neopodstatnenú. Síce z napadnutého rozhodnutia priamo nevyplyva, že by sa vyslovene zaoberal žalobcom citovaným ustanovením, ale avšak z odôvodnenia odvolacieho súdu je možné vyabstrahovať odpoveď na žalobcom poukázané ustanovenie. Odvolací súd jednak v bode 19. svojho odôvodnenia konštatoval, „že určenie toho, že všetky úkony, ktoré boli vykonané spoločnosťou ENERGY SK, a.s., v mene žalobcu a boli zachytené v notárskej zápisnici, ktoré spísala žalovaná ako notárka dňa 24.5.2006 nemôže vyriešiť spornosť vzťahov medzi žalobcom a žalovanou, pretože žalovaná pri spisovaní tejto notárskej zápisnice vystupovala ako notárka podľa § 3 ods. 1 písm. c/ Notárskeho poriadku vo veciach notárskych úschov a podľa § 3 ods. 1 písm. a/ Notárskeho poriadku o spisovaní a vydávaní listín o právnych úkonoch, a to vo vzťahu k žalobcovi, v mene ktorého osvedčila prijatie peňazí do notárskej úschovy. Rovnako v bode 22. jeho odôvodnenia vysvetlil, že žalovaná nebola pri spisovaní predmetnej notárskej zápisnice dňa 24.05.2006 účastníčkou právneho úkonu, ktorý spisovala, a preto nemôže byť vecne pasívne legitimovanou v tomto konaní o určenie neplatnosti právnych úkonov zaznamenaných v predmetnej notárskej zápisnici. Z rovnakého bodu odôvodnenia tiež vyplýva právny záver odvolacieho súdu spočívajúceho v tom, že „ak notár vykonáva notársku činnosť ako orgán verejnej moci, nenesie osobnú zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone tejto verejnej moci, a preto ani nemôže byť vecne pasívne legitimovaný v tomto konaní o určenie neplatnosti právneho úkonu, ktorý vykonala žalovaná v mene žalobcu vo vyhlásení v predmetnej notárskej zápisnici 24.5.2006“. Z uvedeného jasne vyplýva, že odvolací súd sa zaoberal aj otázkou zodpovednosti notára pri výkone jeho činnosti vyplývajúcej z ustanovení Notárskeho poriadku týkajúcej sa konania vo veciach notárskych úschov. Uvedené sa vzťahuje aj na dovoláciu námietku ohľadne nezohľadnenia rozdielnosti právnej úpravy pri vykonávaní notárskej činnosti podľa § 3 ods. 1 písm. c/ o notárskych úschovách argumentujúc tým, že na vznik spornej notárskej úschovy bolo nevyhnutné aktívne konanie a aktívny prejav vôle žalovanej, smerujúci k vzniku a zániku práv a povinností na strane žalovanej a na strane zložiteľa. Na záver dovolací súd opätovne podotýka, že odvolací súd sa v rámci bodov 18. až 27 v dostatočnom rozsahu zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu a otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v konaní. Pokiaľ dovolateľ namieta to, že odvolací súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia ohľadne otázky posúdenia naliehavého právneho záujmu poukázal na rozhodnutie súdu prvej inštancie vydaného v rámci tohto konania (č. k. 22Cb/37/2010-70 zo dňa 15. októbra 2010), ktoré bolo súčasne aj zrušené rozhodnutím odvolacieho súdu (č. k. 3Cob/53/2011-95 zo dňa 28. apríla 2011) dovolací súd má za to, že daná námietka je taktiež nedôvodná. Z bodu 23. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vyslovene vyplýva, že odvolací súd len pri argumentácii svojho právneho názoru ohľadne nepreukázania naliehavého právneho záujmu použil, resp. odkázal na skutkové okolnosti zistené súdom prvej inštancie, a to konkrétne na výpoveď štatutárneho zástupcu žalobcu z pojednávania konaného 15.10.2010. Zistený skutkový stav tvorí základ celého konania a skutočnosť ohľadne zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie súdom vyššie inštancie nemá dopad na už aj tak zistený skutkový stav – výpoveď štatutárneho zástupcu žalobcu. Dovolací súd ešte doplnia, že dané rozhodnutie bolo zrušené z dôvodu potreby konkretizácie všetkých právnych úkonov, ktorých neplatnosti sa dovolateľ dovoláva s konštatovaním, že bolo povinnosťou žalovanej skúmať oprávnenosť likvidátora konať za žalobcu, kladúc dôraz na to, že je nutné rozlišovať, či ide o právny úkon notára alebo účastníka. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolaciemu súdu ohľadne predmetného dovolacieho dôvodu spočívajúceho v namietaní arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu nezostáva nič iné ako len uviesť, že žalobca svojou dovolacou argumentáciou vyjadril len svoju nespokojnosť s výsledkom sporu v jeho neprospech, ktorá však nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP.

33. Dovolací súd má za to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú

argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné. Námietka nedostatočného, resp. nepreskúmateľného rozhodnutia odvolacieho súdu, preto v posudzovanom prípade nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorá by znamenala porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

34. Dovolací súd preto dospel k záveru, že v danej veci nejde o taký prípad zmätočnosti ako namietajú dovolatelia. Za procesnú vadu konania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420, ani podľa ust. § 421 ods. 1 CSP.

35. V súvislosti s uplatnenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 CSP dovolací súd uvádza, že pre úspešnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ CSP, musí dovolateľ vymedziť dovolací dôvod spôsobom upraveným v ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP, teda tak, že uvedie právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne a konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku významnú pre rozhodnutie sporu správne vyriešiť, t. j. predložiť vlastnú právnu argumentáciu, ktorej opodstatnenosť, resp. neopodstatnenosť má dovolací súd v nadväznosti na právne závery odvolacieho súdu posudzovať.

36. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/, b/ alebo c/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zároveň dovolací súd uvádza, že argumentácia dovolateľa musí byť prispôbená tomu, že dovolanie opierajúce sa o dovolací dôvod podľa § 432 CSP je zamerané výlučne na riešenie právnych otázok, ktoré sú významné aj pre rozhodnutie konkrétneho sporu, čo znamená, že nesmie ísť o otázky hypotetické, prípadne akademické.

37. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010). K tomu treba ešte uviesť, že záver súdu o tom, či je určitá skutočnosť preukázaná alebo nie, je výsledkom hodnotenia vykonaných dôkazov. Ide o skutkovú úvahu, nie o právne posúdenie (viď napr. II. ÚS/205/2022). Ani samotné spochybňovanie výsledkov dokazovania (v súvislosti s tým, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno) nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP viď napr. I.ÚS 190/2022). Z vyššie uvedeného vyplýva rozsah i obsah dôvodov, ktoré musí dovolateľ uplatniť. Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Ak bude dovolateľ tvrdiť, že súdy z vykonaného dokazovania nezistili správne skutkový stav a nesprávne vec preto právne posúdili, a to vo vzťahu k riešeniu niektorej právnej otázky, nepôjde o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu. Predložením vlastnej verzie skutkového stavu, ktorý považoval za dôležitý pre rozhodnutie, dovolateľ nesmeruje proti právnemu posúdeniu veci, ale proti skutkovým zisteniam. Nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko je dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny názor na jej riešenie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

38. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie

prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a zároveň, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá ešte v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola riešená alebo je rozhodovaná rozdielne. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017).

39. Z dovolania vyplýva, že žalobca namieta nesprávne právne závery odvolacieho súdu ohľadom aplikácie ustanovenia § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku (účinného až od 1.9.2009) vytýkajúc zákaz retroaktivity? nesprávne právne posúdenie, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, hoci predmetom konania nebola zodpovednosť žalovanej za škodu, ale určenie neplatnosti právnych úkonov. Nestotožnil sa ani so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v konaní.

40. Ako bolo už vyššie uvedené, pre uplatnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ či c/ je dôležité aby sa jednalo o právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a zároveň, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá ešte v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola riešená, alebo je rozhodovaná rozdielne. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolateľ musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená (k pojmu „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ vid' rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/29/2017 - R 71/2018).

41. Je nutné poznamenať, že žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP, teda súbežne uplatnil všetky dovolacie dôvody prípustnosti zahrnuté v danom ustanovení. K otázke možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP už najvyšší súd uviedol, že uplatnenie všetkých alebo dvoch dôvodov prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia naraz sa logicky vylučuje - odvolací súd sa totiž nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Rovnako nemôže súbežne obstať argumentácia, že určitá otázka nebola ešte dovolacím súdom vyriešená a (zároveň), že je táto otázka dovolacím súdom riešená rozdielne (tu porovnaj napríklad rozhodnutia 6Cdo/203/2016, 6Cdo/13/2017, 6Cdo/21/2017, 4Cdo/14/2017 a 3Cdo/224/2017).

42. Z obsahu dovolania vyplýva, že ako prvé namieta nesprávne právne posúdenie týkajúce sa aplikácie ustanovenia § 4 Notárskeho poriadku, nakoľko podľa neho bola použitá novšia právna úprava čo je v rozpore so zákazom retroaktivity. Dovolací súd primárne konštatuje, že dovolateľ síce namieta nesprávne právne posúdenie, ale nešpecifikoval právnu otázku, ktorá by bola zároveň podstatnou a kľúčovou pre rozhodnutie vo veci samej tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 432 ods. 1,2 CSP. Z rozhodnutia odvolacieho súdu jednoznačne vyplýva, že žaloba bola zamietnutá pre nedostatočné osvedčenie naliehavého právneho záujmu v prejednávanom spore, ako podmienky prípustnosti žaloby o určenie neplatnosti právnych úkonov a nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej. Rovnako v súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a/, či písm. c/ CSP dovolateľ neuviedol, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, a zároveň v dovolaní ničím nepreukázal svoj názor o nesprávnom právnom posúdení prejednávanej veci konajúcimi súdmi.

43. Pre úplnosť najvyšší súd poznamenáva, že ustanovenie § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku bolo zavedené s účinnosťou od 1.09.2009 zákonom č. 304/2009 Z. z. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že vykonávanie notárskej činnosti je výkonom verejnej moci. Je pravda, že ku dňu spísania predmetnej notárskej zápisnice a prijatia peňazí do úschovy uvedené ustanovenie ešte neplatilo. Ako však vyplýva z dôvodovej správy k ust. § 4 ods. 4 zákona č. 304/2009 Z. z., citované ustanovenie len *expressis verbis* zadefinovalo, že vykonávanie notárskej činnosti (ktorú vykonáva notár, nie iné ním poverené osoby) je výkonom verejnej moci. Ustanovenie § 4 ods. 4 zákona č. 304/2009 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 1.09.2009 zmenil a doplnil zákon č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) len výslovne zadefinovalo postavenie notára ako orgánu verejnej moci v nadväznosti na ust. § 4 ods. 1 a 2 zákona, ustanovenia ktoré platili aj predtým a rovnako činnosť notára pri vykonávaní notárskej činnosti bola považovaná za výkon verejnej moci, hoci do 31.08.2009 to *expressis verbis* nebolo upravené v zákone. Aplikácia nového ustanovenia § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku v znení zákona č. 304/2009 Z. z. (právne posúdenie vecí) však nebola rozhodujúcou pre výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým bola určovacia žaloba zamietnutá pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na podanej určovacej žalobe (dôvod ktorý už sám postačoval na zamietnutie žaloby). Dovolateľom vytýkaná citácia novšej právnej úpravy ust. § 4 ods. 4 Notárskeho poriadku bola bez zjavnej relevancie vo vzťahu k výroku rozsudku odvolacieho súdu a jej uvedenie, resp. neuvedenie v rozhodnutí, nemalo žiadny vplyv na zamietajúci výrok rozsudku odvolacieho súdu.

44. K námietke dovolateľa spočívajúcej v tom, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol ustanovenia zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, dovolací súd poukazuje na to, že zo žiadneho bodu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva, že by odvolací súd aplikoval na prejednávaný prípad ustanovenia vyššie uvedeného citovaného zákona. To, že odvolací súd v rámci bodu 22. svojho odôvodnenia len na okraj veci zhodnotil, že notár ako orgán verejnej moci nenesie osobnú zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone tejto verejnej moci a z toho dôvodu nemôže byť vecne pasívne legitimovaný v tomto konaní o určenie neplatnosti právneho úkonu, ktorý vykonala žalovaná v mene žalobcu vo vyhlásení v notárskej zápisnici 24.05.2006 neznamená, že danú vec aj právne posúdil podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Dovolací súd konštatuje, že aj ohľadne tohto namietaného právneho posúdenia dovolateľ nevymedzil právnu otázku, ktorá by zároveň bola aj podstatnou otázkou, ktorú riešil odvolací súd a mala by pre rozhodnutie zásadný právny význam. Rovnako vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolateľ nenaformuloval žiadnu právnu otázku - namieta len nesprávnosť konštatovania odvolacieho súdu v bode 22. jeho rozhodnutia.

45. Ohľadne namietaného nesprávneho právneho posúdenia týkajúceho sa vyhodnotenia skutočností, či v danom prípade je/bol daný naliehavý právny záujem žalobcu dovolací súd poukazuje na nižšie uvedené.

46. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/, a c/ dovolací súd opätovne odkazuje na všeobecné vysvetlenie definície, čo sa považuje za vyslovene špecifikovanú právnu otázku uvedenú v bodoch 35. až 40. odôvodnenia tohto rozhodnutia a povinnosť dovolateľa uviesť, ako ju riešil odvolací súd a vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to vo vzťahu k posúdeniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Napokon ani vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, žalobca v dovolaní ničím nepreukázal (a odkazom na vzájomne si protirečiacie rozhodnutia najvyššieho súdu nedoložil) svoj názor o nesprávnom právnom posúdení prejednávanej veci konajúcimi súdmi.

47. Rovnako vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolateľ nenaformuloval tiež žiadnu právnu otázku. Z obsahu jeho dovolania potom vyplýva, že „len“ nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, pričom tak robí bez konkrétneho vymedzenia právnej otázky, ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená. Z dovolania tak nie je zrejmé, akú právnu otázku

dovolateľ chce riešiť, keď túto jasne nekonkretizoval, a tak následne ani dovolací súd nemohol vyhodnotiť, či táto právna otázka už bola dovolacím súdom vyriešená alebo nie.

48. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku a nevysvetlí potrebu, aby dovolací súd túto otázku vyriešil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a akú jej naliehavosť mal dovolateľ na mysli.

49. To, že sa odvolací súd nestotožnil s výkladom a názorom žalobcu o ne/preukázaní naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe, a tiež o spôsobe hodnotenia dôkazov, nepredstavuje nesprávne právne posúdenie veci z hľadiska dôvodov prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/. Z obsahu dovolania je zrejmá len všeobecná nespokojnosť dovolateľa a samotná polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, a spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, nezodpovedá kritériu uvedenému v ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP v spojení s ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP.

50. Dovolací súd aj napriek vyššie konštatovanej neprípustnosti dovolania považuje za potrebné vyjadriť sa k otázke naliehavého právneho záujmu a poukázať na niekoľko dôležitých právnych záverov, ku ktorým došli súdy v rámci svojej rozhodovacej praxe v tejto spojitosti.

51. Právna úprava určovacích žalôb je obsiahnutá v ustanovení § 137 CSP, ktoré obsahuje demonštratívny výpočet druhov žalôb, pričom doterajšiu právnu úpravu (§ 80 O.s.p.) pomerne výrazne modifikovalo. Určovacie žaloby sú subsumované pod písm. c/ a d/ CSP. Rozlišujú sa klasické určovacie žaloby na určenie, či tu právo je alebo nie je (napr. vlastnícke právo, užívacie právo a pod.). Pri tomto type žaloby je procesnou podmienkou jej prípustnosti preukázanie naliehavého právneho záujmu, ktorého obsah a význam je v súdnej praxi pomerne ustálený (napr. tento naliehavý právny záujem je daný vždy, ak ide o určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, pretože určovací rozsudok je v danom prípade spôsobilou verejnou listinou na zmenu zápisu v katastri nehnuteľností, a teda na zosúladenie skutočného právneho stavu zo zapísaným stavom). CSP zároveň výslovne upravuje, že naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu (napr. dedičský spor podľa § 194 CMP; § 16c ods. 2 zákona č. 543/2007 Z.z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka - žaloba o určenie užívacieho práva k pôde z dôvodu spornosti užívacieho práva medzi viacerými žiadateľmi o podporu, bez ktorej nemožno obnoviť konanie o priznaní podpory). Ďalej podľa § 137 písm. d/ CSP sa rozpoznávajú špeciálne určovacie žaloby. Jedná sa o žalobu na určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z právneho predpisu (napr. neplatnosť dobrovoľnej dražby, neplatnosť skončenia pracovného pomeru, neplatnosť uznesenia valného zhromaždenia, žaloba o určenie doby plnenia podľa § 564 OZ a pod.).

52. V prípade určovacej žaloby povinnosťou súdu je skúmať existenciu naliehavého právneho záujmu z úradnej povinnosti ako splnenie podmienky jej prípustnosti. Naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Bez toho, aby existoval naliehavý právny záujem nie je možné rozhodnúť v prospech žalobcu. V tomto ohľade sa už vyjadril aj Ústavný súd SR v uznesení zo dňa 06.10.2017, sp. zn. II. ÚS 590/2017, ktorý v jeho odôvodnení uvádza: „Ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania.“ Z uvedeného rozhodnutia Ústavného súdu SR jednoznačne vyplýva, že predpokladom rozhodnutia súdu o určovacej žalobe je preukázanie existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na tomto určení. Samotná dôvodnosť skutkových a právnych tvrdení žalobcu v merite veci bez preukázania naliehavého právneho záujmu na určení (ne)existencie práva pre úspech v spore nestačí. Uvedené platilo aj pri predchádzajúcej procesnoprávnej úprave v § 80 O.s.p.

53. Ako bolo uvedené vyššie naliehavý právny záujem na určení toho, či tu právo je alebo nie je, je daný

iba vtedy, ak by bez takéhoto určenia bolo žalobcovo právo ohrozené alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým, a to za predpokladu, že toto ohrozenie alebo túto neistotu možno odstrániť rozhodnutím súdu. Aby sme mohli tvrdiť, že právny záujem je naliehavý, musí vykazovať dostatočnú intenzitu. Naliehavosť spočíva v skutočnosti, že rozhodnutie súdu je pre žalobcu užitočné podstatným spôsobom. Právny záujem však naliehavý nie je, ak sa žalobca môže domáhať svojho práva prostredníctvom iných prostriedkov ochrany práva. Určovacia žaloba je zvyčajne prípustná vtedy, ak sa ňou odstraňuje spornosť vzťahu účastníkov a predchádza vzniku ďalších sporov, prípadne, ak sa vytvára pevný základ právneho vzťahu medzi nimi. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. O vecnej opodstatnenosti žaloby môžu sudy rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný.

54. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa primárne zaoberal podmienkou prípustnosti určovacej žaloby, a to, či v danom prípade je zo strany žalobcu preukázaná existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, že právne úkony zaznamenané v notárskej zápisnici spísanej žalovanou ako notárkou dňa 24.05.2006, a to žiadosť o spísanie notárskej zápisnice, žiadosť o prijatie peňazí do notárskej úschovy, vyhlásenie o účele zloženia peňazí do notárskej úschovy, vyhlásenie o osobe, ktorej majú byť zložené a prijaté peniaze vydané, vyhlásenie o vzdaní sa dispozičného práva nakladať so zloženými peniazmi, vyhlásenie o zaplatení zálohy na súdny poplatok a ďalšie náklady súvisiace so súdnou úschovou a právny úkon vyhlásenia notárky JUDr. Viery Kotvanovej o prijatí peňazí do notárskej úschovy sú právne úkony platné alebo neplatné. Kľúčovou otázkou, od ktorej riešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda bola otázka preukázania naliehavého právneho záujmu zo strany žalobcu (dovolateľa).

55. Dovolací súd sa stotožňuje s právnym záverom odvolacieho súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Odvolací súd správne interpretoval a aplikoval ustanovenie § 137 písm. c/ CSP na predmetný prípad, pričom zároveň neopomenul ani ustanovenie § 80 OSP, ktoré bolo platné a účinné v čase podania predmetnej žaloby. Správne konal, ak skúmal základnú podmienku úspešnosti určovacej žaloby - preukázanie existencie naliehavého právneho záujmu, ktorý musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Odvolací súd na základe vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie a zohľadnenia všetkých relevantných okolností súdnej veci, dospel k záveru o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pričom vychádzal z individuálnych okolností prejednávanej veci. Bolo ním poukázané na výpoveď štatutárneho zástupcu žalobcu na pojednávaní dňa 12.4.2010, z ktorej vyplynulo, že štatutárny zástupca nevie uviesť, či predmetné peňažné prostriedky zložené u žalovanej sú peniazmi žalobcu, či žalobca je vlastníkom týchto peňazí, pretože žalobca nedisponuje príslušnou evidenciou, z ktorej by bolo možné jednoznačne uviesť, že žalobca je vlastníkom týchto peňazí. Vzhľadom na to, že žalobca nevie uviesť, či ide o jeho peniaze a ako táto určovacia žaloba voči notárke zlepší jeho postavenie pri navrátení týchto peňažných prostriedkov, mal odvolací súd za potvrdené, že naliehavý právny záujem žalobcu na tejto určovacej žalobe nie je daný. Dovolací súd upozorňuje, že o vecnej opodstatnenosti žaloby môžu sudy rozhodovať až po zistení, že naliehavý právny záujem je daný. Ak odvolací súd v rámci svojho rozhodnutia dospel k záveru ohľadne nepreukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ďalej do merita veci nemohol ísť.

56. Určovacia žaloba je prípustná, ak vhodne formulovaný určovací petit môže pomôcť predísť ďalším sporom, ak sa určovacím výrokom vytvorí pevný základ právneho vzťahu medzi stranami, ak žalobou na plnenie nemožno vyriešiť celý právneho vzťahu medzi stranami, resp. ak možno očakávať, že účastníci sa určovaciemu rozsudku dobrovoľne podrobia a zabezpečia jeho prenos do vzťahov, ktoré medzi sebou majú bez ďalších žalôb. Všetky tieto kritériá v prejednávanej veci odvolací súd zohľadnil a precízne ich na preskúmanú vec aplikoval. V jeho rozhodnutí nemožno badať judikatórny odklon ani svojvoľné hodnotenie a závery.

57. Napokon, vo vzťahu k požadovanému určeniu neplatnosti úkonov a osvedčovaniu naliehavého

právneho záujmu dovolací súd dovolateľovi pripomína, že už mu táto otázka bola zodpovedaná v inom jeho konaní (v uznesení sp. zn. 4Obdo/7/2018 z 28.2.2019), z ktorého je zjavné, že dovolací súd už vyslovil, že : „... posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie rozhodujúcich skutočností, pričom nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu vedie k zamietnutiu určovacieho návrhu (uvedené závery napokon vyplývajú aj zo žalovanou uvedenej judikatúry dovolacieho súdu). Pre prijatie kladného záveru o existencii naliehavého právneho záujmu je nevyhnutné jeho preukázanie, a to v čase rozhodovania súdu. Samotné prezumovanie naliehavého právneho záujmu namiesto jeho náležitého preukázania však vo svojej podstate, vo vzťahu k právnemu posúdeniu existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, predstavuje odklon od ustálenej judikatúry dovolacieho súdu (napr. uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/13/2010). Preto ak súdom postačila na vyhoviecie určovacej žalobe prezumovaná existencia naliehavého právneho záujmu namiesto preukázanej existencie naliehavého právneho záujmu, došlo vo vzťahu k splneniu nevyhnutnej podmienky pre vyhoviecie určovacej žaloby (ktorou je práve preukázanie existencie naliehavého právneho záujmu) k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Zároveň takouto právnou kvalifikáciou rozhodujúcich skutočností došlo aj k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Predmetný záver akcentuje aj skutočnosť, že v zmysle právnej úpravy Civilného sporového poriadku nevyhnutnosť preukázania existencie naliehavého právneho záujmu pri žalobe o určení, či tu právo je alebo nie je, vyplýva už priamo zo zákona (§ 137 písm. c/ C. s. p.). Medzi stranami sporu musí existovať aktuálny stav objektívnej neistoty, ktorý je ohrozením právneho postavenia žalobcu a ktorý nemožno odstrániť iným právnym prostriedkom a zároveň platí, že je to práve žalobca, ktorý je povinný preukázať existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení.“

58. Dovolací súd považuje za potrebné ešte vyjadriť sa aj k otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovanej a určeníu neplatnosti notárskej zápisnice. Ohľadne toho poukazuje na rozsudok sp. zn. 2Cdo 11/2007, ako aj na rozsudok sp. zn. 4MCdo 24/2008, neskôr potvrdzujúci správnosť týchto úvah i v uznesení NS SR sp. zn. 1Cdo/185/2017, ktorý uviedol, že „podstatou činnosti notára pri vydávaní osvedčenia, na rozdiel od spisovania právnych úkonov, je len zaznamenať dej, ktorý sa pred ním odohráva. Pri osvedčovaní notár nezasahuje do deja, účastníka nepoučuje a ani nedozerá na to, či obsah nastávajúcej skutočnosti alebo urobeného vyhlásenia je v súlade so zákonom. Rovnako tak ani nezodpovedá za to, či sa pred ním urobené vyhlásenie, (ne)prieči zákonu. Už samotné vedomie účastníka o tom, že notár na jeho žiadosť uskutočňuje záznam o ním uvedených skutočnostiach, by ho malo viesť k tomu, aby ním urobené vyhlásenie zodpovedalo príslušným právnym predpisom. Význam osvedčenia spočíva v tom, že príslušná notárska zápisnica je dôkazom o tom, že úkon (vyhlásenie) bol urobený, akým spôsobom a kedy sa tak stalo, pričom pravdivosť toho, čo sa osvedčuje alebo potvrdzuje platí dovtedy, kým nie je dokázaný opak. Zo samotnej podstaty činnosti notára spočívajúcej v osvedčovaní právne významných skutočností je zjavné, že žaloba o neplatnosť takéhoto osvedčenia vydaného notárom, do úvahy neprichádza.“

59. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v podmienkach danej veci k naplneniu tvrdeného dôvodu prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. e/ a f/ CSP, ani podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP, nedošlo. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatneného podľa § 420 písm. e/ CSP a podľa § 447 písm. c/ CSP vo vzťahu k dovolacím dôvodom uplatnených podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP.

60. Vo vzťahu k žalobcom namietaným výrokom o náhrade trov prvoinštančného konania a o náhrade trov odvolacieho konania priznaných v rámci napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu č. k. 3Cob/44/2019-556 zo dňa 6. mája 2021 a proti výroku uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/44/2019-563 z 21. mája 2021, ktorým bola priznaná žalovanej proti žalobcovi náhrada trov dovolacieho konania vedeného pod sp. zn. 4Obdo/7/2018 dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania vo vzťahu k náhrade trov neodôvodnil žiadnym dovolacím dôvodom podľa § 420 alebo podľa § 421 ods. 1 CSP. Argumentoval len tým, že odvolací súd nezohľadnil jeho procesný úspech v základnej časti tohto konania, čím podľa neho postupoval zaujato, nakoľko zvýhodnil žalovanú v jeho neprospech. S uvedeným podľa dovolacieho súdu nemožno súhlasiť. Odvolací súd v dôsledku podaného odvolania

rozhodol tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol v zmysle § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Tak ako uviedol dovolateľ výrok o trovách konania je tzv. závislým výrokom na výroku súdneho rozhodnutia vo veci samej. Keďže v danom prípade v dôsledku zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom došlo k zamietnutiu žaloby, je zrozumiteľné, že odvolací súd zmenil aj výrok o náhrade trov konania prvoinštančného konania v prospech žalovanej podľa zásady úspechu strany v konaní. Na rovnakom princípe bolo rozhodnuté aj o náhrade trov odvolacieho konania trov a dovolacieho konania vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 4Obdo/7/2018, nakoľko žalovaná bola úspešná o uplatnenom nároku žalobcu o určenie neplatnosti právnych úkonov v rámci celého základného konania ako aj dovolacieho konania sp. zn. 4Obdo/7/2018 z dôvodu vyhovneniu jej dovolaniu. Žalobcove tvrdenia odkazujúce na jeho úspech v tomto súdnom konaní sú bezpredmetné už len z toho dôvodu, že opomenul, že v štádiu rozhodovania o trovách konania je rozhodujúce finálne rozhodnutie súdu o uplatnenom nároku a nie rozhodnutia, ktoré boli počas vedeného konania vydané a v dôsledku podaných riadnych či mimoriadnych prostriedkov prípadne aj zrušené. Na uvedené žalobca pozabudol prihliadnuť. Vzhľadom na to odvolací súd konštatuje neprípustnosť dovolania vo vzťahu k namietanému výroku o trovách konania. Na doplnenie poukazuje ešte na ustanovenia § 421 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP. Teda pokiaľ by žalobca rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania namietal z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, dané rozhodnutie je rozhodnutím podľa § 357 písm. m/ CSP, a preto dovolanie ani podľa § 421 ods. 1 CSP podané proti takémuto rozhodnutiu by nebolo prípustné.

61. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

62. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.